

Bogár László: Deviza és hitel

2013 február 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A devizahitelezés szó hallatán mindenkinek a svájci frankra épül? lakáshitelt felvev?k kálváriája jut eszébe, pedig nem csak róluk kellene beszélnünk. Nem tagadva, nem is kisebbítve drámájuk nagyságát, ?k csak a probléma egyik, s talán nem is a legsúlyosabb elemét jelentik.

Ennek megértéséhez alaposan szemügyre kellene venni néhány összefüggést. Az egyik az adósság, tehát az a kérdés, hogy egyáltalán miért adósodik el egy ország. Az evidens válasz szerint azért, mert hitelt vesz fel, mert úgy véli, hogy az így kívülr?l bevont forrásokért fizetend? „ár” kisebb, mint az a hozadék, ami ezeknek a forrásoknak a felhasználásából majd itthon adódik. Ha ez mégsem így alakul, akkor az adott ország bajban van, nagy bajban. És Magyarországon éppen ez a helyzet most már évtizedek óta.

Mindez azt a feltevést látszik alátámasztani, hogy mindazok, akik a hetvenes–nyolcvanas évek során tudatosan adósságcsapdába hajszolták az országot, valójában pontosan tudták, hogy olyan feltételekkel veszik fel ezeket a hiteleket, amelyeknek terhei soha semmilyen módon nem lesznek kigazdálkodhatók, tehát, hogy nincs és nem is lehet Magyarországon olyan társadalmi-gazdasági cél, amelynek hozadéka nagyobb lenne, mint a küls? devizahitel költsége. Amikor 1995-ben a Horn-kormány eladta a magyar energiaszektort, az érte kapott, mai áron több mint tízmilliárd dollárt automatikusan adósságtörlesztésre akarta fordítani. Az akkori parlamenti ellenzék felvetette, hogy legalább vizsgáljuk meg, van-e olyan magyar társadalmi-gazdasági befektetés, amelynek hozadéka nagyobb volna, mint a devizahitelekért fizetend? kamat, ugyanezt a választ kapta, vagyis hogy ilyen cél nincs és nem is lehet.

Ellenzéki képvisel?ként akkor a kormánypártok néhány pártállami korifeusának címezve magam is jeleztem, hogy ha ?k ezt tudták, akkor súlyos és közvetlen történelmi felel?sség terheli ?ket az eladósodásért. Sajnos ez a súlyos történelmi felel?sség azóta sem derülhetett ki, mert az elmúlt negyven év adósságtörténete, hatalomszerkezetének feltárása valamilyen rejtélyes okból mindmáig várat magára. De miért is ilyen súlyos nemzetstratégiai veszélyforrás a küls? devizaadósság? Ennek megértéséhez végig kell gondolnunk, hogy a hitelfelvétel olyan pénzügyi m?velet, amelynek a lényege, hogy a hitelez? el?re meghatározott feltételekkel a pénzét a hitelfelvev? rendelkezésére bocsátja.

A hangsúly az el?re meghatározottságon van. A devizahitel esetében ugyanis ez az el?re meghatározhatóság nem értelmezhet?. Globális „szép új világunk” válságörvénylései közepette soha senki sem tudja megmondani, hogy mennyi lesz majd végül a hitelez?nek visszafizetend? összeg. Elvileg lehet persze kevesebb is, mint amire az eredeti feltételek nyomán számítani lehetett, de az esetek dönt? többségében végül mégis több, s?t sokkal több lesz. És ennek az az alapvet? oka, hogy a globális pénzhatalmi rendszer valójában teljesen ellen?rzése alatt tartja azokat az eszközöket, intézményeket, technikákat, amelyek segítségével tetszés szerint avatkozhat be a devizaárfolyamok alakulásába. Vagyis valójában a hitelfelvev? folyamatosan a passzív elszenved?je mindannak, amit a hitelez? diktál.

Azt is ki kell mondanunk, hogy a devizahitelnek nevezett konstrukció a szó eredeti értelmében nem is hitel, hanem egy olyan spekulatív ügylet, amelyben a spekulációból adódó hátrányok – a jelek szerint – kivétel nélkül mindig a

hitelfelvev?t, az el?nyök viszont mindig a hitelez? pénzhatalmi rendszert illetik. Utóbbi ugyanis viszonylag kis összegekkel olyan spekulatív örvényeket kelthet, amelyekre mesterségesen szított hisztériával azonnal rásegít a globális média, és az adós kénytelen elfogadni az így egyoldalúan kialakított „új feltételeket”. A lényeg tehát az, hogy a hitelez? és az adós között eleve meglév? óriási informáltságaszimmetria a hitelezési folyamatban kezelhetetlen méret?vé, az adós kiszolgáltatottsága pedig teljessé válik. Ez még akkor is így van, ha államokról, s?t akár jelent?s államokról van szó, de még inkább így van akkor, ha mindez a családokkal, az egyes személyekkel történik.

Éppen ez a tragédia van kifejl?d?ben a lakossági devizahitelek esetében Magyarországon. Az egyén számára a devizahitelezés kockázatai teljesen ismeretlenek voltak, és ráadásul volt egy olyan sajátos körülmény, amely tovább er?sítette a kiszolgáltatottságot: a forintkamatok irreálisan magas szintje olyan er?vel „nyomta” f?ként a lakáshitelek felvev?it a devizahitel felé, hogy ez borítékolhatóvá tette a tragédiát. Ebben a végzetes csapdában a forinthoz képest rendkívül alacsony devizakamatok játszották a „csalétek” szerepét.

Amint megtörtént a „beetetés”, a devizahitelek kamata er?sen növekedni kezdett, és ennek hivatkozási alapja Magyarország növekv? kockázati besorolása volt. És ezzel egy igen kritikus ponthoz érkeztünk. Normális esetben ugyanis, ha az adós számára egyre nehezebbé válik a törlesztés és a kamatfizetés, akkor a hitelez? igyekszik mindent megtenni azért, hogy a helyzeten javítva el?segítse a zavartalan adósságszolgálatot. Korunkban azonban minden másképp van. Ha az adós nehéz helyzetbe kerül, akkor ezt a hitelez? a kockázat növekedéseként értelmezi, és elkezdi rohamosan emelni a kockázati felárat, aminek nyomán, ha addig esetleg nem lett volna, ezután már biztosan kialakul az adósságválság. Éppen ezért van rendkívüli nemzetstratégiai jelent?sége devizaadósságunk csökkentésének.

magyarhirlap.hu - Bogár László

Ajánló